ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (ศพก.อำเภอเชียงดาว)
สินค้าหลัก : เกษตรทฤษฎีใหม่
พื้นที่เป้าหมาย : ๓๐๐ ไร่
เกษตรกรเป้าหมาย : ๑๕๐ ครอบครัว
สถานที่ : สวนบัวชมพู ณ จอมคีรี เกษตรอินทรีย์
๓๖๓ หมู่ ๓ ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
พิกัด : Latitude ๑๙.๓๒๘๖๘ Longitude ๑๐๕.๘๙๔๕๗, X ๔๙๓๙๗๐ ,Y ๒๑๓๗๔๓๙ (Zone ๔๗)
ระดับการพัฒนาของศูนย์ฯ : A
แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้

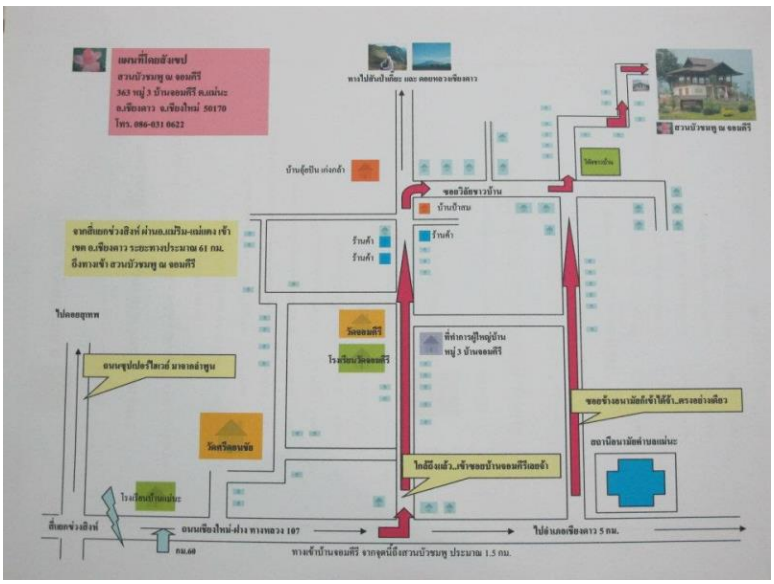

ชื่อเกษตรกรต้นแบบเจ้าของแปลงเรียนรู้ : นางศรัณยา กิตติคุณไพศาล
อายุ ๔๙ ปี บ้านเลขที่ ๓๖๓ หมู่ ๓ ตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๙-๙๔๖-๓๕๖๕

สถานการณ์ของพื้นที่ :

พืชเศรษฐกิจในอำเภอเชียงดาว ส่วนใหญ่ได้แก่ มะม่วง ลำไย กระเทียม ซึ่งเป็นชนิดพืชเดียวกันกับหลายๆ อำเภอ และจังหวัดในภาคเหนือตอนบน การปลูกพืชเชิงเดี่ยวและมีปริมาณจำนวนพื้นที่การปลูกมาก ทำให้ราคาของผลผลิตพืชดังกล่าวราคาตกต่ำ เกษตรกรขายไม่ได้ราคาบางปีถึงกับขาดทุน และปัจจุบันภัยแล้งเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ของประเทศไทย รวมถึงอำเภอเชียงดาวด้วย

ศพก.อำเภอเชียงดาว จึงน้อมนำศาสตร์พระราชา ด้านการเกษตร ตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งมี ๕ แนวทาง(เกษตรอินทรีย์, เกษตรทฤษฎีใหม่, เกษตรผสมผสาน, วนเกษตร, และเกษตรธรรมชาติ) และ ศพก.เชียงดาวได้น้อมนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ และเกษตรผสมผสาน มาใช้เป็นแนวทางในการทำเกษตร โดยได้นำพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ มาปลูกผสมผสานในพื้นที่ ปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์แบบยั่งยืน ภายใต้แนวคิดการจัดการพื้นที่ การจัดการน้ำ ตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่แบบประยุกต์ โคกหนองนา มีทั้งชนิดพืชสร้างรายได้รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน เช่น กุหลาบ เก๊กฮวย อัญชัน มะลิ กระดังงาฯ รายฤดูกาล เช่น ส่งเสริมให้ปลูกไม้ผล อโวคาโด เสาวรส แก้วมังกร เป็นต้น โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต และมีการสร้างกลุ่มเกษตรกรในอำเภอเชียงดาว ให้ปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามบริบทของแต่ละพื้นที่ด้วย และการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่นี้ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยพื้นที่อำเภอเชียงดาว เป็นพื้นที่ป่าต้นกำเนิดแม่น้ำปิง มีพื้นที่ผืนป่า ประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ ไร่ ในฤดูแล้งจะมีปัญหาการเกิดหมอกควันไฟป่าหนักมาก การส่งเสริมให้เกษตรบนดอยสูงปลูกอะโวคาโด้ ผสมผสานไปกับพืชชนิดอื่นๆ เช่น กาแฟ แทนการปลูกพืชไร่หมุนเวียน ลดปัญหาการเผาของเกษตร ซึ่งเป็นการลดปริมาณหมอกควันที่จะเกิดขึ้นในแต่ละปีด้วย

ประธาน ศพก.อำเภอเชียงดาวเล็งเห็นว่าการเป็นเกษตรกรต้นแบบตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ และหลักสูตรอบรม ที่สามารถสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะช่วยแก้ปัญหาของเกษตรกรในอำเภอเชียงดาวได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่ไม่แน่นอนว่าเราจะต้องเจอวิกฤตอะไรอีกบ้าง ทั้งจากวิกฤตสังคม วิกฤตสิ่งแวดล้อม วิกฤตการเมือง และวิกฤตเศรษฐกิจ

แนวทางการพัฒนา : พัฒนา ศพก.อำเภอเชียงดาว ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีชีวิต มีนวัตกรรมการเกษตร ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์เป็นสินค้าคุณภาพดี มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และสร้างรายได้ให้ ศพก. และสมาชิก ศพก. พออยู่ พอกิน ลดหนี้สินครัวเรือน มีความสุขอย่างยั่งยืนสืบไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ ๙

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การทำเกษตรอินทรีย์ครบวงจร และสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค วางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ระดับกลาง-ระดับสูง (การปลูกพืชอินทรีย์ >นำผลผลิตเกษตรอินทรีย์มาแปรรูป > พัฒนาสินค้า พัฒนาบรรจุภัณฑ์ > การตลาด)

การนำไปใช้ประโยชน์ :

- สร้างกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ในอำเภอเชียงดาว
- ให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์
- ส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่
- สร้างงาน สร้างอาชีพ ส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกร รายวัน รายเดือน รายฤดูกาล
- สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

หลักสูตรเรียนรู้ :

๑. การทำเกษตรอินทรีย์
๒. การจัดการดิน (การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก เลี้ยงไส้เดือน)
๓. การจัดการน้ำ (การจัดหาแหล่งน้ำ)
๔ การจัดการพันธุ์พืช (การขยายพันธุ์พืช การติดตา การตอนกิ่ง การเพาะเมล็ดผักอายุสั้น)
๕. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
๖. การแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์
๗. การตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์
๘. เกษตรทฤษฎีใหม่แบบประยุกต์ โคกหนองนาโมเดล (การออกแบบพื้นที่และการคำนวณปริมาณน้ำฝน)
๙. ความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง สู่ความมั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน ของเกษตรกรรายย่อย

ฐานการเรียนรู้ :

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑
การบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ : การรวมกลุ่มเกษตรกร, การจัดการแปลงเกษตรอินทรีย์, การอบรมให้ความรู้เกษตรกร, การวางแผนการปลูกพืช, การบริหารจัดการผลผลิตอินทรีย์ จากกลุ่มเกษตรกร
ฐานการเรียนรู้ที่ ๒
การจัดการดิน : ปุ๋ยจากใบไม้และเศษวัสดุในแปลง, น้ำหมักจุลินทรีย์จากป่าท้องถิ่น, การเลี้ยงไส้เดือน
ฐานการเรียนรู้ที่ ๓
การจัดการพื้นที่ : ออกแบบพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ แบบประยุกต์ โคกหนองนาโมเดล
ฐานการเรียนรู้ที่ ๔
ขยายพันธุ์พืช : การติดตา, ตอนกิ่ง, การปักชำ, การเพาะเมล็ดพันธุ์ผักอายุสั้น
ฐานการเรียนรู้ที่ ๕
แปลงเรียนรู้ : แปลงโคกหนองนา, แปลงกุหลาบอินทรีย์, แปลงเก๊กฮวยอินทรีย์, แปลงอะโวคาโด้อินทรีย์, แปลงขยายพันธุ์พืช, และโรงเรือนแปรรูป

ชาดอกไม้อินทรีย์

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ : Organic Thailand, มาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (พีจีเอส เชียงใหม่), มาตรฐานผูกปิ่นโตข้าว,
ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ ศพก.อำเภอเชียงดาว :

<u>ฐานการเรียนรู้ที่ ๖</u>

การแปรรูปมาตรฐาน อ.ย. : ความรู้เรื่องการสีข้าวกล้อง, การแปรรูปชาดอกกุหลาบและดอกไม้อื่นๆ, การทำแยมกุหลาบ แยมสตรอเบอร์รี่และแยมผลไม้อื่นๆ , การทำแป้งพอกหน้า, การสกัด Rose Water, การสกัดน้ำมันหอมระเหย

แปลงเรียนรู้ : แปลงชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์(จอมคีรีออร์แกนิค), แปลงโคกหนองนา, แปลงกุหลาบอินทรีย์, แปลงเก๊กฮวยอินทรีย์, แปลงอะโวคาโด้อินทรีย์, แปลงขยายพันธุ์พืช, และโรงเรือนแปรรูป

เครือข่าย : โครงการผูกปิ่นโตข้าว, เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ พีจีเอส เชียงใหม่, เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ ศาลานา, มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง, มูลนิธิข้าวขวัญ, มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ, เกษตรกรสำนึกรักบ้านเกิด, ชาวนาไทอีสาน, ภาคีเรารักดอยหลวงเชียงดาว, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่(คณะวิทยาศาสตร์), มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ศูนย์เมล็ดพันธุ์), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะเกษตร)

กลุ่มเกษตรกร :

๑. วิสาหกิจชุมชนจอมคีรีจอมคีรีออร์แกนิค
๒. กลุ่มชาป่าเชียงดาว
๓. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านแม่คองซ้าย
๔. กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์บ้านแม่ป่าเส้า
๕. กลุ่มผึ้งเชียงดาว
๖. กลุ่มดาราอั้งผ้าปักมือ
๗. กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กลุ่มสิ่งแวดล้อม :

๑. ภาคีเรารักดอยหลวงเชียงดาว
๒. กลุ่มเยาวชนเขียวสดใสรักษ์ป่าเชียงดาว

ชื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางเกศราภรณ์ สีเงิน ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๓-๓๒๐๑๕๙๙